

Des dels anys vuitanta, el pare Alec Reid (Dublín, 1931) s'ha reunit periòdicament amb els principals líders polítics nacionalistes d'Irlanda del Nord, com també amb el govern de la República d'Irlanda, a Dublín, per tal de cercar una solució pacífica al conflicte de l'Ulster. Algunes d'aquestes reunions van facilitar la signatura de l'anomenat Acord de Divendres Sant, que finalment va propiciar el cessament de la violència i el lliurament de les armes per part de l'IRA. Des de fa quatre anys, aprofitant l'experiència en mediació en processos de pau, Reid va sovint al País Basc amb la intenció de dur-hi a terme una tasca semblant. Fa uns quants dies va anar a Girona, on va parlar de la mediació en el primer Campus per la Pau, organitzat per la Universitat de Girona i l'entitat Justícia i Pau. Abans de la conferència va concedir una entrevista conjunta a una colla de periodistes de les comarques gironines. EL TEMPS hi va ser present.

—Pare Reid, fa un any vostè declarava en un mitjà del País Basc que veia la treva d'ETA en un punt de no retorn. Què ha passat, doncs?

—Bé. ETA va deixar d'atemptar perquè va entendre que hi hauria una negociació, que els presoners serien apropiats a presons del País Basc i que Batasuna tornaria a ser un partit polític legal. És a dir, abans de declarar la treva, pels contactes que tenien, ells creien que hi hauria un procés de pau. De fet, abans que declaraessin la treva, el govern els va dir que si aturaven la lluita armada obtindrien tot això. Però la realitat va ser que després no es va complir res d'això.

—Aquesta és la raó per la qual ETA va trencar la treva?

—ETA va dir que havia arribat a uns acords amb el govern, però que el govern no els mantenia, i va avisar que si no ho feia tornaria a la violència. Per això van posar la bomba a la terminal de l'aeroport de Madrid. Aquell atemptat va ser un avís, una forma de dir-los que no complien els compromisos.

—Creu que ETA estava completament determinada a dur endavant el procés de pau, o la treva era simplement una estratègia?

—No tinc cap dubte que hi estava ben decidida. El problema va sorgir

“Ficar Arnaldo Otegi a la presó ha estat una estupidesa”

Alec Reid és un capellà irlandès que va tenir un paper important durant el procés de pau a Irlanda del Nord. Aquests darrers anys ha viscut de prop el conflicte d'Euskadi, on també ha fet tasques de mediació amb ETA. En aquesta entrevista fa balanç de la situació del procés basc arran del trencament de la treva.

quan el PSOE va posar per condició deixar la qüestió de Navarra fora de la negociació. Batasuna va respondre que la qüestió de Navarra no era una exigència, però que volien que se'n parlés. A parer meu, aquí és on sorgeix un dels principals problemes de l'estat espanyol: la manca d'una veritable tradició

en la cultura del diàleg. Fa temps que un professor d'una universitat basca em donava la raó, i adduïa que això era així perquè amb només trenta anys la democràcia encara no s'hi havia pogut desenvolupar del tot.

—Vol dir que la clau de fracàs del procés ha estat que el PSOE s'ha ne-

gat a acceptar la qüestió de Navarra, és a dir, la petició de Batasuna de constituir una única autonomia entre Navarra i el País Basc?

—Penso que l'error de Batasuna va ser proposar la qüestió de Navarra abans que es formés la mesa de negociació, perquè el PSOE va dir d'entrada que això no ho podia acceptar. Batasuna havia d'haver esperat que comencés la negociació i aleshores parlar de Navarra. El procés es va bloquejar perquè el govern espanyol no va acceptar aquesta condició.

—El govern espanyol ha fet tot allò que ha pogut per salvar el procés, segons el seu parer?

—Crec que tant el govern espanyol com Batasuna han fet tot allò que podien per continuar el procés, tot i que s'acusen mútuament de no haver fet prou. Per a resoldre tot això, per a mi

no hi ha cap més solució que una negociació on siguin presents tots els partits sense excepcions i que permeti de fer anar endavant el procés de pau.

—En aquest sentit, la detenció del líder de Batasuna Arnaldo Otegi després de la fi de la treva no ha ajudat precisament a salvar el procés...

Ficar Arnaldo Otegi a la presó ha estat una estupidesa, una autèntica bogeria. Un procés de pau no pot funcionar si el màxim representant d'un dels bàndols és a la presó. No és propi d'un estat democràtic que els jutges actuïn d'aquesta manera. Crec que els jutges espanyols segueixen l'agenda que marca el PP. Un procés de pau s'ha de separar de l'actuació dels jutges. És inimaginable que a Irlanda del Nord un jutge hagués posat Gerry Adams a la presó en plena negociació.

—El conflicte al País Basc es pot resoldre amb l'actitud contrària del PP?

—Això és un problema que estableix una diferència entre el conflicte basc i el d'Irlanda del Nord. El PP considera que al País Basc no hi ha cap conflicte, que no cal cap mena de procés de pau. Fins i tot es neguen a parlar amb mi. Penso que aquesta és la primera lliçó que haurien d'aprendre d'Irlanda del Nord: que no es pot arribar enlloc sense el diàleg. Seria molt important persuadir al PP que s'afegís al procés de pau.

—El paper del president Rodríguez Zapatero en el procés basc ha estat a l'altura del paper que va fer el primer ministre britànic, Tony Blair, en el conflicte nord-irlandès?

—Són casos diferents. Crec que el president Rodríguez Zapatero és un polític de gran nivell; un home d'estat per a qui és molt important l'interès general. Estic segur que ha fet tant com ha pogut. És difícil per a un govern de parlar amb una organització il·legal com Batasuna. En el seu moment, el govern de la República d'Irlanda tampoc no va voler negociar amb el Sinn Féin.

—Però el Sinn Féin mai no ha estat il·legalitzat.

—No, no ho ha estat.

—No hauria estat més fàcil per a Batasuna condemnar la violència, tal com el govern li exigia com a pas previ a la legalització?

—Demandar que Batasuna condemnés la violència és una estupidesa. És del

tot improbable que en una situació com aquesta un partit polític condemni la violència. Qui ara per ara té més influència sobre ETA i està en més bona posició per persuadir-los que abandonin la violència és Batasuna. Estic segur que va ser Batasuna qui va convèncer ETA d'iniciar el procés. És estúpid pensar que Batasuna condemnarà ETA quan són els que han de tenir-hi més influència; aquesta influència s'acabaria si Batasuna condemnés ETA. Batasuna és precisament l'element imprescindible per a aconseguir que ETA no actuï.

—El PSOE hauria hagut d'apropar-se més al Partit Nacionalista Basc (PNB)?

—La cosa més important és parlar amb Batasuna i no pas amb el PNB, perquè en definitiva els primers són els qui poden aturar la violència al carrer. A Irlanda del Nord va caldre parlar amb el Sinn Féin perquè eren els qui podien aturar la violència.

—Creu que el govern francès, com va fer el de Dublín a l'Ulster, s'hauria d'implicar en el procés de pau al País Basc?

—Aquí s'hi barregen qüestions històriques molt complexes. Estic segur que França pot ajudar a resoldre el conflicte basc, tot i que el govern francès no hi veu pas un problema que l'afecti. Crec que els francesos haurien de demanar a Espanya que es fes una mesa de negociació i donar suport al govern espanyol en el procés.

—Cap a on va, ara per ara, el conflicte basc, segons la seva opinió?

—Només hi ha un camí, el del diàleg entre tots els partits, incloent-hi Batasuna. Això significa formar una mesa de negociació i treballar per a un acord. És la cosa més important.

—El procés de pau que hi ha hagut fins aquí és mort?

—No, en absolut. El procés té problemes però no és mort, ni de bon tros, sinó que és una cosa que cal continuar. El País Basc és format sense cap mena de dubtes per una comunitat que té una identitat política i cultural pròpia, cosa que li atorga uns drets. Per això al País Basc no es pot fer res sense el consentiment de la comunitat, és a dir, no hi pot haver cap acord polític sense el consentiment del poble basc.

Xevi Camprubí